

Historia e memoria

REVISTA GALEGA
DE EDUCACIÓN
PUBLICACIÓN DE NOVA ESCOLA GALEGA

ISSN: 1132-8932

Páx. 12-13

Francisco Martínez López, Quico

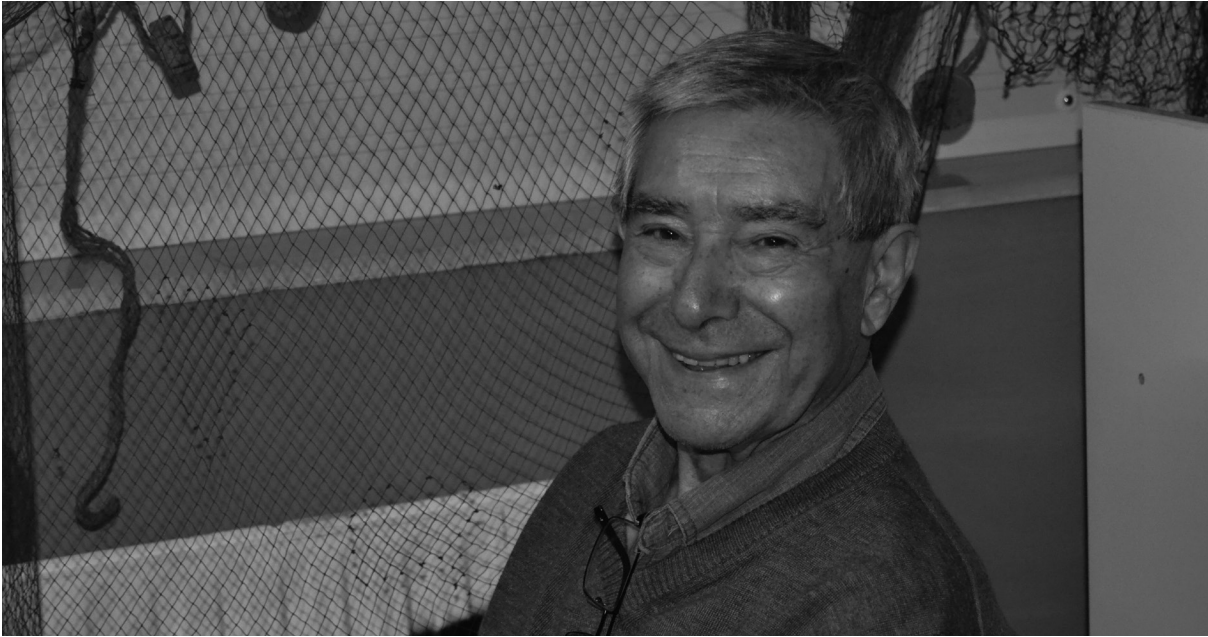
Guerrilleiro contra Franco, guerrilleiro contra o esquecemento

quicomartinez@hotmail.com

Como interpretar unha historia de 40 anos de represión física e cultural coñecendo o que foi o secuestro e adulteración das fontes documentais e arquivísticas? Só con acceso real aos arquivos, no presente, se pode analizar de forma crítica a historia, darlle transparencia na orde científica, en contraposición do relato oficial da ditadura franquista.

Para coñecer realmente o pasado, tamén é necesaria a transmisión dos valores que inspiraron os compromisos éticos e políticos dos seus actores. Non se pode reducir a memoria do pasado recente en España ao re-

cordo da inxustiza da época, da morte e do terror fascista. É necesario tamén vincular esa memoria dos valores e das dores co presente e o futuro; necesario poder optar, sermos construtoras e construtores dunha sociedade moderna, libre, democrática e solidaria, cunha cultura colectiva inmersa no movemento cidadán e asociativo. Resulta necesario, polo tanto, tomar un xiro de actividade consciente; para que as perspectivas dun movemento colectivo nos liberen tamén das secuelas do terror franquista, do medo eterno, reflexos condicionados por tanta tortura, morte e persecución, presentes no pensamento que

nos paraliza. Como? Cuestionando a impunidade que blinda os crimes de Lesa Humanidade e nos deixan na indefensión; vitimistas faltos de alternativas pola ausencia de leis xurídicas e políticas eficaces.

Cada etapa do movemento memorístico ten as súas características, segundo o contexto político e cultural. No ano 1995 tiña como obxectivo a reivindicación do recoñecemento das persoas represaliadas e loitadoras contra a ditadura: "Verdade, Xustiza e Reparación". Naquel entón, a demanda era xusta e urxente, a 20 anos da Transición.

Chegou, despois, outra etapa na que se tornou fundamental transmitir os valores democráticos, capaces de substituír o legado franquista e desenvolver unha pedagogía de liberdade de pensamento compatible coa diferenza e a pluralidade. Entón, elevar a capacidade social de demanda deses contidos democráticos e practicar un labor pedagóxico desde o movemento memorístico. Esas foron as pautas en certas asociacións e movementos como *Nova Escola Galega*. Os seminarios, as

concentracións, as charlas en centros de ensino, a lectura dos traballos históricos sobre a ditadura e a resistencia, os relatos de testemuñas, as obras literarias, as difusións de películas documentais, todo isto contribuíu a motivar a participación cidadá. Porque en última instancia é a cidadanía quen debe asumir a súa propia actividade para a interpretación do pasado, a acción no presente, e a súa emancipación social, política e histórica.

O relato do pasado recente, a reflexión sobre valores de convivencia democrática e a liberdade compartida, contribúen a dar conciencia do noso interese común e do compromiso para conseguilo. Axúdanos a pasar do desexo individual á posta en práctica colectiva das relacións cidadás. No noso traballo de memoria e nas homenaxes que organizamos en honra ás nosas compañeiras e compañeiros de loita e vítimas da ditadura, temos que lembrar cales foron os ideais que as/os animaban nas súas traxectorias. As políticas institucionais de memoria e os cadros xurídicos poden ser fe-

rramentas válidas se non se convirten en leis de punto final e se se compaxinan coas iniciativas da cidadanía para desenvolver unha cultura de valores democráticos. E ese labor ten que ser un espazo sempre aberto ao futuro. ■